

تحلیل نقش دستگاه‌های امنیتی - اطلاعاتی در تحقق مدینه فاضله و تقابل آن با مدینه جاهله

قاسم غیبی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۸/۲۰

چکیده

یکی از اهداف غایی و کارویژه تشکیل حکومت اسلامی، دستیابی و تحقق مدینه فاضله به‌عنوان بستری برای رشد و تکامل انسان‌ها تا مقام خلیفه‌اللهی و قرب نهایی است. توصیف مدینه فاضله یکی از مقوله‌هایی است که اندیشمندان مختلفی در طول تاریخ بشری در قالب مفاهیمی همچون حیات طیبه، حیات معقول، آرمان‌شهر مهدوی، تمدن نوین اسلامی و... بدان پرداخته‌اند. در این میان دین اسلام که حامل تعالیم وحیانی و عقلانی است، حیات طیبه و مدینه فاضله مطلوب انسانی را با توجه به اهداف غایی و میانی تشکیل حکومت اسلامی، به تصویر می‌کشد. سلسله آرمان‌شهرگرایان مسلمان از فارابی آغاز شده تا امامین عصر انقلاب و اندیشمندان معاصر (نیم‌قرن اخیر) امتداد یافته و به تشکیل تمدن نوین اسلامی که طبیعتاً طلوع خورشید ولایت عظمی است، منتهی خواهد شد. از سوی دیگر، دستگاه‌های امنیتی مدینه جاهله (تمدن سکولار) با رویکرد تهاجمی و به‌روزرسانی شگردهای اطلاعاتی خود به کمک ابزارهای نوین امنیتی، از طریق نفوذ و ایجاد اختلال در ارکان مدینه فاضله برای تشکیل مدینه جاهله در تلاش هستند. در این نوشتار نگارنده به جمع‌آوری داده‌ها با بهره‌گیری از مطالعات اسنادی (کتاب، مقالات و...) به روش توصیفی-تحلیلی به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته و به این نتیجه دست یافته که دستگاه‌های اطلاعاتی-امنیتی در تشکیل مدینه فاضله، بایستی اقدامات اطلاعاتی و حفاظتی خود را در راستای رشد اوصاف زیستی (جنبه زیست‌محیطی و ساکنان) مدینه فاضله برای دستیابی به تمدن نوین اسلامی، اولویت‌بندی نموده و با مدیریت منابع انسانی و مادی به مبارزه اطلاعاتی با جامعه جاهلی با رویکرد تهاجمی در قالب فعالیت‌های امنیتی دفاعی و رفعی بپردازند.

کلید واژگان: حیات طیبه، مدینه فاضله، دولت کریمه مهدوی، مدینه جاهله و اتوپیا

^۱ کارشناس ارشد فلسفه مرکز تخصصی فلسفه اسلامی حوزه علمیه قم.

مقدمه

مدینه فاضله (حیات طیبه، آرمان شهر مهدوی و...) جامعه‌ای است که انسان همواره در پی تأسیس آن بوده، جامعه‌ای برین و مطابق میل و بر وفق مراد انسان‌ها، جامعه‌ای که در آن همه انسان‌ها با خوشبختی و سلامت و به دور از فقر، جهل و نادانی در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند. این کمال‌یابی، به طور دائم فکر عده‌ای از متفکران را مشغول داشته است تا حکومتی بر اساس اهداف فاضله و آرمانی طراحی کنند که برآورنده این آرمان‌ها و اهداف باشد (مکارم، ۱۳۷۷: ۱۹). اندیشمندان مسلمان برای دستیابی به این شهر آرمانی، نظریه‌پردازی کرده و زمینه‌ساز تحولات زیادی - چه بر اساس استدلال‌های نظری و فلسفی و چه در ابعاد عملی و حکومتی - بوده‌اند. برخی از این اندیشمندان در توصیف آرمان شهر به توصیف ویژگی‌های انسانی و روابط اجتماعی و برخی به جنبه‌های مادی، کالبدی و جنبه زیست‌محیطی پرداخته‌اند (جوادی آملی، ۱۳۸۹: ۳۵۱ - ۳۳۹)، اگرچه برخی از نظریه‌پردازان نیز، توصیف جامعه و مدینه فاضله را مترداف با خیال‌بافی و توهم می‌دانند (مصباح یزدی، ۱۳۷۸: ۴۱۲).

ایران اسلامی به‌عنوان یک کشور مسلمان و با مدل حکومت اسلامی ولایی - شیعی، رؤیای تحقق یک جامعه آرمانی شیعی با تئوری مدینه فاضله مهدوی را در سر می‌پروراند. این رؤیا همواره در بطن تاریخ ایرانی - شیعی حضور داشته و توسط بزرگان اندیشه؛ به‌ویژه امامین عصر انقلاب و اندیشمندان معاصر با توجه به خاستگاه قرآنی و پایگاه وحیانی در قالب حیات طیبه و تمدن نوین اسلامی بازتعریف شده است (اکبری، ۱۳۸۱: ۸۱).

امروز نیت و اراده حرکت به سمت جامعه آرمانی شیعی در ابعاد فرهنگی، اقتصادی، حقوقی، صنعتی و فناوری به شکل حرکت از بالا به پایین در جامعه در قالب بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی توسط حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) وجود دارد. تبیین درست این مفهوم و بیرون کشیدن آن از اندیشه‌های بزرگان اندیشه، ضروری است؛ چراکه تجلی برونی و بروز و ظهور این نیات و اراده‌ها برای تحقق حیات طیبه و مدینه فاضله از یک طرف منوط به اتخاذ راهبردهای چهارگانه معنوی (حاکمیت اسلام شیعی)، مادی (افزایش قدرت ملی)، پیشگامی در تمدن (مدنیّت جهانی) و علم (دانش جهانی) است. از سوی دیگر، مبارزه و جهاد همه‌جانبه با موانع درونی (طنغان نفس انسانی و

روح بهیمنیت) و موانع بیرونی (دشمنان تمدن نوین اسلامی با رویکردها و تهدیدات متناوب؛ به‌ویژه تهدیدات اطلاعاتی - امنیتی از طریق جمع‌آوری اطلاعات با پوشش‌های رسانه‌ای، علمی و فنی، مذهبی، دیپلماتیک، سازمان‌های بین‌المللی، زیست‌محیطی و... و اقدامات پنهان؛ مانند شورش، فتنه و انقلاب‌های رنگی، ترور، کودتا، تجزیه سرزمینی، نفوذ و مداخلات قومیتی و...) (نظامی‌پور و شعبانی، ۱۳۹۷: ۱۱۳)؛ به‌ویژه در سال‌های عمر چهل‌ساله انقلاب اسلامی و سنوات اخیر در قالب اخلال در حوزه اقتصادی، صنعتی، فرهنگی و آموزشی و... بشمار می‌آیند (نادری، ۱۳۹۵: ۴۱).

در این تحقیق نگارنده درصدد بوده با توجه به تفاوت ماهوی مدینه فاضله بین اندیشمندان غربی و انبیای الهی و اندیشمندان اسلامی، براساس هندسه و اهداف و کارویژه غایی و مبانی تشکیل حکومت اسلامی، به این سؤال اصلی پاسخ دهد که نقش و جایگاه کلیدی دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی در تحقق مدینه فاضله و جنگ اطلاعاتی با اخلال‌گران در تعالی و رشد ابعاد اوصاف چهارگانه فرهنگی، اقتصادی، صنعتی و حقوقی؛ به‌ویژه در حوزه دفع و رفع موانع بیرونی و تهدیدات اطلاعاتی - امنیتی حریف، از چه منزلتی در نظام و تمدن نوین اسلامی برخوردار است؟ برای دستیابی به پاسخ سؤال اصلی، ضروری است به سؤالات فرعی ذیل پاسخ داده شود:

۱. شاخصه‌های مدینه فاضله و جاهله در نزد اندیشمندان مسلمان، به‌ویژه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) کدامند؟
۲. تعیین اولویت و ترتب اهم اقدامات اطلاعاتی - امنیتی بر اساس اوصاف مدینه فاضله و حیات طیبه چگونه است؟
۳. نقش و جایگاه دستگاه‌های اطلاعاتی - امنیتی در مقابل تهدیدات امنیتی کارگزاران مدینه جاهله و ضاله چیست؟

ادبیات نظری

مفهوم شناسی

قبل از پاسخ به سؤال اصلی، ضروری است مهم‌ترین مفاهیم و دانش‌واژه‌هایی که در این مقاله محور بحث قرار گرفته‌اند به اختصار و اجمال شرح داده شوند.

۱. حیات طیبه

دربارهٔ واژه حیات طیبه تعاریف گوناگونی توسط اندیشمندان اسلامی از جمله: حضرت امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه)، مکارم شیرازی (۱۳۸۱)، طباطبایی (۱۳۷۴)، مطهری (ج ۱۵: ۲۲۰)، مصباح یزدی (۱۳۷۸)، جوادی آملی (۱۳۹۷) ارائه شده است. امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) دربارهٔ حیات طیبه فرموده: «حیات طیبه؛ یعنی ابزارهای موردنیاز برای سعادت بشریت، پاسخگویی به نیازهای جسمانی و معنوی، زندگی توأمان سعادت دنیوی و رستگاری اخروی، معیشت شایسته، امنیت و آزادی فکر و اندیشه، زندگی گوارا؛ یعنی رفاه مادی، عدالت، معنویت و اخلاق؛ یعنی حیات اسلامی، همه خیرات مردپسند انسان‌ها و...»، به عبارت دیگر؛ حیات طیبه؛ یعنی همهٔ این چیزهایی که بشر برای بهزیستی خود، برای سعادت خود به آنها احتیاج دارد (نادری، ۱۳۹۵: ۵۰). حیات طیبه از منظر ایشان نوعی از کمال آدمی است که ماده، معنا، دنیا و آخرت به صورت متوازن در ذیل اهداف متعالی باهم جمع شده‌اند و انسان در این زندگی به «آرامش» و «قرب الهی» می‌رسد. پس در حیات طیبه «هدف اعلی عبارت است از وصول به حق، رسیدن به قرب باری تعالی و تخلق به اخلاق الهی است. انسان برای رسیدن به آن چنان هدفی، ابزارهای مادی و معنوی را لازم دارد» (امام خامنه‌ای مدظله‌العالی)، ۱۳۷۰/۱/۲۹ و مهاجرنیا، ۱۳۹۷: ۴۲۲ - ۴۲۳).

۲. مدینهٔ فاضله

مدینهٔ فاضله را از حیث لغت این گونه می‌توان تعریف کرد: «مدینه‌ای که از لحاظ فضیلت، دارای درجه عالی باشد». دربارهٔ مفهوم اصطلاحی مدینهٔ فاضله تعاریف زیادی از دانشمندان و فیلسوفان غربی و مسلمان؛ مانند توماس هابز و ماکیاولی (برایان ردهد، ۱۳۸۴: ۳۰۱ و ۱۳۱)، خواجه نصیرالدین طوسی (۱۳۸۴)، شیخ‌الرئیس (۱۳۸۴) و ملاصدرا (۱۳۸۴) رسیده است. فارابی (معلم ثانی) در تعریف واژهٔ فوق می‌گوید: «مدینهٔ فاضله؛ مدینه‌ای است که مقصود حقیقی از اجتماع در آن، تعاون بر اموری است که موجب حصول به سعادت آدمی است». (فارابی، ۱۳۵۸: ۱۱۸) همچنین افلاطون در این باره می‌گوید: «مدینه فاضله جامعه‌ای است که در آن خرد، دانش، فضیلت و عدالت حکمروایی

داشته باشد». وی درباره طبع اجتماعی این شهر می‌گوید: «علت احداث شهر این است که هیچ فردی برای خود کافی نیست، بلکه به بسیاری از چیزها نیازمند است». (افلاطون، ۱۳۶۰: ۴۸۴).

۳. مدینه فاضله مهدوی

بهترین توصیف در باب مدینه فاضله مهدوی توصیفی است که در سوره مبارکه نور، آیه شریفه ۵۵ بیان شده است: خداوند متعال در قرآن می‌فرماید: «خداوند به مؤمنان صالح از میان شما وعده داده که آنان را قطعاً خلیفه روی زمین خواهد کرد، همان‌گونه که پیشینیان را خلافت بخشید و دین و آیینی را که برای آنها پسندیده، پابرجا و ریشه‌دار خواهد ساخت و خوف و ترس آنها را به امنیت و آرامش مبدل می‌کند، آن‌چنان که تنها مرا می‌پرستند و چیزی را برای من شریک نخواهند ساخت و کسانی که بعد از آن کافر شوند، فاسق‌اند». علامه طباطبائی (ره) در ذیل این آیه می‌فرماید: «این جامعه طیب و طاهر با صفاتی که از فضیلت‌ها و قداست دارد، هرگز تاکنون در دنیا منعقد نشده و دنیا از روزی که پیامبر (ص) مبعوث به رسالت گشته، تاکنون چنین جامعه‌ای به خود ندیده است. لاجرم اگر مصداقی پیدا کند، در روزگار مهدی (عج) خواهد بود، چون اخبار متواتری که از پیامبر (ص) و ائمه (ع) در خصوصیات آنجناب وارد شده از انعقاد چنین جامعه‌ای خبر می‌دهد» (طباطبائی، ج ۱۵، ۱۳۷۴، ۲۱۵).

۴. آرمان شهر

آرمان شهر در اصطلاح عبارت است از شهری با ساختاری سیاسی، اقتصادی، آموزشی و غیره که بتواند بیشترین شهروندان خود را به بیشترین سعادت ممکن برساند. در حقیقت، آرمان شهرها بازتاب شرایط عینی جامعه‌اند (توماس مور، ۱۳۷۳: ۹). آرمان شهر در حقیقت نوعی واکنش روانی پدیدآورندگان آن در مقابل موانع، محدودیت‌ها و سرکوب‌ها است و نوعی مبارزه منفی با بی‌عدالتی‌ها، زورگویی‌ها، هرج‌ومرج و جنگ و ویرانی است.

۵. اتوپیا

اتوپیا (Utopia) واژه‌ای است مرکب از OU (او) یونانی به معنای «نفی» و کلمه TOPOS (توپوس) به معنای «مکان». بنابراین از لحاظ لغوی به معنای «لامکان» است. در اصطلاح

رایج، به معنای جزیره خیالی توصیف شده که در آن سیاست و قانون و همه چیز در کمال خوبی اجرا می‌گردد و نیز نام کتابی از توماس مور در این باره است. معانی دیگر این واژه عبارت‌اند از: دولت یا کشور کامل و ایده آل، کشور خیالی، کتابی که درباره کشور مرفه‌الحال بحث می‌کند (آریانپور، ۱۳۶۹، ج ۵).

۶. مدینه جاهله

در نقطه مقابل مدینه فاضله، مدینه جاهله قرار دارد - فرایی به‌طور مستقیم به آن پرداخته - که بدون درک آن، فهم مدینه فاضله دشوار است. این مدینه جاهله یا جامعه ناسالم خود به مدینه‌های متعددی چون فاسقه و ضالّه تقسیم می‌شود. اعتقاد این‌گونه جوامع این است که: زمین میدان تنازع و بقاست؛ پس هر کس برای آنچه می‌خواهد دیگران را نابود می‌کند، لذا زندگی از آن کسی است که غلبه می‌کند و سعادت از آن کسی است که پیروز می‌شود. بهره‌افراد ضعیف نابودی و یا بردگی است و از مشخصات این جوامع، هرج و مرج است و... (رامنش، ۱۳۶۱: ۴۱۱).

چارچوب نظری تحقیق:

حیات و زیست انسانی تابعی از فلسفه حاکم بر آن است. در یک فلسفه سیاسی، دنیا هدف انسان‌های گرگ صفت است و در فلسفه دیگر دنیا مزرعه آخرت و همچون کاروانی است که دائماً در حال حرکت و شدن است و از وضع موجود به سوی وضع مطلوب سیر می‌کند و انسان در قامت خلیفه الله برتر از هر فرشته‌ای زمامدار این کاروان و مدینه است که راهبری آن را رهبری مدینه فاضله و تمدن نوین اسلامی با مدل تعالی در حد خرد، کلان و توسعه به عهده داشته و در این فلسفه گستره حیات فراتر از مادیان و لذا ید دنیوی با رویکرد توسعه مادی در سه سطح خرد، کلان و توسعه است. این دو رویکرد با توجه به حاکمیت نظام ارزشی خود، جامعه را به دو گونه توجیدی - فاضلی و جاهلی تقسیم نموده و هر یک در صدد بوده تا حاکمیت و مناسبات اجتماعی و سرپرستی آن را بر عهده گرفته و جامعه آرمانی خود را بنا نموده و ساکنان آن را تحت سیطره سبک زندگی واحد به استخدام درآورده و آیین سعادت آنها را بر اساس حاکمیت نظام ارزشی خود طراحی نموده و در صدد دستیابی به آن هستند (برگرفته از فلسفه سیاسی نظام فکری حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)).

تاریخچه و پیشینه تحقیق

یکی از قدیمی‌ترین موضوع‌هایی که همیشه اذهان دانشمندان و اندیشمندان جهان را در طول تاریخ بشری به دره عمیق فکری فرو برده، تصور ایجاد یک «جامعه آرمانی و مدینه فاضله» است. از این رو، هر یک از آنان طرحی

جداگانه برای جامعهٔ آرمانی و آرمان‌شهر خود تدوین و ارائه نموده‌اند. در میان کهن‌ترین معماران جامعهٔ آرمانی نام افلاطون از همه مشهورتر است. وی در سرتاسر رسالهٔ «جمهوری» طرح «مدینهٔ فاضله» خویش را عرضه کرده است. در جهان اسلام جدا از آرای اندیشمندان غربی نظیر ویل دورانت (م ۱۹۸۱) در کتاب «لذات فلسفه»، اتین کابه^۱ (م ۱۸۵۶) در کتاب «سفر به ایکاری»، ارسطو در کتاب «سیاست»، توماسو کامپانلا (م ۱۶۳۹) در کتاب «شهر آفتاب یا خور شهر»، فرانسیس بیکن (م ۱۶۲۶) در کتاب‌های «ارغنون جدید» و «آتلانتیس نو»، آگوستین^۲ در کتاب «شهر خدا»، تامس مور در کتاب «یوتوپیا» به معنای «ناکجاآباد و هیچستان»^۳ و فلاسفهٔ دیگری چون کانت، هگل، راسل و... در میان دانشوران و اندیشمندان مسلمان نیز نظریات و توصیفات متفاوتی از آرمان‌شهر در طول تاریخ؛ از جمله فارابی معروف به معلم ثانی بزرگ‌ترین فیلسوف مسلمان (۲۵۶-۳۳۹) در کتاب «آراء اهل المدینه الفاضله» گرفته تا خواجه نصیر طوسی استاد تمام علوم منقول و معقول عصر خویش (۵۹۷-۶۷۲) در کتاب «اخلاق‌الملوک»، شیخ بهایی و محمدباقر مجلسی وجود دارد. در قرون معاصر نیز این سلسله نظرات ادامه داشته، به‌گونه‌ای که از سید جمال‌الدین اسدی آبادی تا شهید مطهری حضور دارند. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل نظام اسلامی در ایران به‌واسطهٔ تجربهٔ حکومتی متفاوت از حکومت‌های موجود در طول تاریخ بر اساس دو هدف اساسی (آرامش و امنیت، عروج معنوی و کمال روحی) به تصویری متفاوت از مدینهٔ فاضله در قالب مدینهٔ فاضلهٔ مهدوی، حیات طیبه و تمدن نوین اسلامی پرداختند (مصباح یزدی، ۱۳۷۸: ۴۱۱). با توجه به تحقیق و جستجوی نگارنده، مطلبی در خصوص عنوان خاص این مقاله یافت نشد.

روش تحقیق

در این پژوهش نگارنده به جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهره‌گیری از مطالعات اسنادی (کتاب، مقالات و...) و به روش توصیفی-تحلیلی پرداخته است و سپس با تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق به دنبال اثبات عنوان پژوهش مدنظر بوده است.

^۱ جامعه‌شناس سوسیالیست فرانسوی در قرن نوزده میلادی است.

^۲ وی از مفسران مسیحی در قرن چهارم میلادی است.

^۳ وی از سیاست‌مداران کاتولیک مذهب انگلستان در قرن شانزدهم است.

تجزیه و تحلیل داده های تحقیق:

۱. اوصاف و ویژگی های حیات طيبة:

یکی از مفاهیمی که در آیین سعادت از آن بحث می‌شود، مفهوم غایی حیات طيبة است. در هر فلسفه سیاسی، حیات و زیست انسان تابعی از فلسفه حاکم بر آن است. با توجه به رجوع به آثار اندیشمندان، واژه حیات طيبة در آثار حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نسبت به سایر اندیشمندان از جایگاه ویژه و خاصی برخوردار بوده و در فلسفه سیاسی ایشان به تبعیت از قرآن مفهوم غایی حیات طيبة به‌عنوان یک سبک و شیوه زندگی استخدام شده است (نادری، ۱۳۹۵: ۵۱ - ۴۹)، (خسرو پناه، ۱۳۹۶: ۱۲۴۶ - ۱۲۴۷)، (مهاجرنیا، ۱۳۹۷: ۴۱۵ - ۴۳۲).

عنوان	مفاهیم مؤلفه‌های حیات طيبة	مشخصات
حیات طيبة، معیشت مؤمنانه	ابعاد حیات طيبة	حیات طيبة؛ یعنی زندگی دنیوی و اخروی توأمان، حیات طيبة؛ یعنی سعادت دنیا و عقبی، رفاه مادی و تعالی معنوی
	ابعاد اخروی	حیات طيبة: جمع‌کننده دنیا و آخرت، ماده و معنا
	شاخص حیات طيبة	ایمان به الله و کفر به طاغوت
	مصادیق حیات طيبة	مصادیق: عزت ملی، نظم، استقلال و عدم وابستگی به بیگانگان، رفاه، عدالت اجتماعی، نشاط در جامعه، رشد صنعتی و فناوری، امنیت، فقرزدایی، استقلال اقتصادی، رونق بازار و مبارزه با قاچاق، پیشرفت‌های بازرگانی، کشاورزی
	پیشرفت مادی	مصادیق: سبک زندگی اسلامی، تحقق معنویت الهی، شکوفایی اخلاقی، رشد روحیه تعبد و بندگی الهی، برخورداری از اخلاق والای الهی و...
	لوازم تحقق حیات طيبة	حاکمیت دین، ایمان و عمل صالح، آبادانی زمین برای تحقق کشور اسلامی با جمعیت ۲۰۰ میلیونی به همراه رعایت حدود و ضوابط الهی، انجام احکام اجتماعی و فردی، ایجاد جامعه پرورشی و آموزشی الهی و...
	ابزارهای معنوی	قدرت ملی و امنیت پایدار لازمه رسیدن افراد جامعه به حیات طيبة
	ابزارهای مادی	

<p>تربیت تناسب با هوا و هوس‌های بشری عامل حیوانیت برخی از انسان‌ها، فرعون‌ها، قارون‌ها، نمرودها و شیطان‌ها، مانع سلوک در راه تحقق حیات طیبه، طغیان هوای نفس، دنیاطلبی، خودخواهی‌ها، کبرها، روح بهیمیت در انسان‌ها جهت دور کردن انسان‌ها از حیات طیبه.</p>	<p>موانع درونی</p>	<p>موانع تحقق حیات طیبه</p>
<p>الف: پیشرفت‌های مادی غرب به همراه مفاسد اخلاقی مانع تحقق حیات طیبه ب: تلاش دشمنان برای عدم تحقق حیات طیبه ج: پیشرفت‌های مادی؛ همانند جامعه آمریکا خلاف حیات طیبه د: تلاش شیاطین و طاغوت‌ها جهت دور کردن انسان از حیات طیبه</p>	<p>موانع بیرونی</p>	
<p>رشد فرهنگی</p>	<p>تشکیل تمدن نوین اسلامی</p>	<p>ضمانت</p>
<p>رشد اقتصادی</p>		<p>تحقق</p>
<p>رشد صنعتی و فناوری</p>		<p>حیات</p>
<p>رشد حقوقی جهت تحقق عدالت اجتماعی</p>		<p>طیبه</p>

جدول شماره ۱: عناوین، مفاهیم و مشخصات

۲. اوصاف و ویژگی‌های مدینه جاهله

مدینه جاهله مدینه‌ای است که اراده طاغوت و شیطان در آن حاکم بوده و مردمش سعادت و معیشت مؤمنانه را نمی‌شناسند و براساس لسان وحی الهی «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ جَهَنَّمَ يَصَلَوْنَهَا وَيَبْسُ الْقَرَارُ» (سوره مبارکه ابراهیم، آیات شریفه ۲۹ - ۲۸) در این پندار باطل، وادی برهوت و خانه هلاکت به سر برده؛ چراکه مجاری ادراکی و عقل نظری (حوزه اندیشه و علم) و تحریکی و عقل عملی (حوزه انگیزشی و ارزشی) تحت مدیریت قوای نفسانی واهمه و یا شهوت بوده و خیر و سعادت در نزد آنها همان است که خود گمان دارند. اینها فقط لذت و کامرانی و سلامت تن را خیر می‌دانند و بدبختی و شقاوت در نظرشان همان آفات تن و محرومیت از لذایذ جسمانی است. مدینه جاهله به اقسام زیر تقسیم شده و در نمودار زیر وجه اشتراک آرمان شهرهای جاهله و فاسقه به شکل ذیل بیان خواهد شد (فارابی، ۱۳۷۴: ۲۰۱-۱۸۲) و (جوادی‌آملی، ۱۳۹۷: ۲۹).

مشخصات	آرمان شهرهای جاهله
هدفشان تأمین ضروریات زندگی مردم؛ همانند پوشاک، خوراک، مسکن	مدینه ضروریه
سعادت در نظر آنها رسیدن به ثروت بوده. ثروت را برای استفاده صحیح از آن نمی‌اندوزد. برای دستیابی به این هدف (کسب ثروت) از وسیله‌ای استفاده می‌کنند: تجارت، دزدی، قاچاق، دامداری و صیادی و ...	مدینه بداله (تجاریه یا نداله)
هدفشان بهره‌گیری از لذت است. تمام تلاش برای شهوترانی، لهو و لعب و کام‌جویی است. برای دستیابی به این اهداف حتی توجه به صحت اجسام ندارند.	مدینه خست و شقوت (مدینه ساقطه)
هدفشان مورد تمجید و اکرام قرار گرفتن است در نزد امت‌های دیگر. استحقاق تمجید و اکرام گاه با زور و غلبه است و گاه به قوم و نسب و گاهی با پول خرج کردن. توجه جدی به داشتن سبک زندگی تجملاتی و پرزرق و برق.	مدینه الکرامه (مدینه الوجاهه)
هدف غلبه و تسلط بر دیگران است. داشتن شهوت قدرت. داشتن سیرت عداوت. وسیله غلبه گاه جسمانی و گاه نفسانی است. برای دستیابی به این اهداف به هر روشی دست انداخته؛ گاه از طریق حلیه و حقه‌بازی و گاه از طریق مکاره.	مدینه التغلب
سعادت را در آزادی می‌پندارند. انجام امور و کارها براساس امیال خود است بدون هیچ مانع و سلطه‌ای.	مدینه جماعیه یا حریت (اباحیه)

جدول شماره ۲: اقسام و مشخصات مدینه‌های جاهله

تاریخ سخنرانی	مشخصات و ویژگی	ردیف
۱۳۶۱/۱۰/۱۰	مدیریت، فرماندهی و سرپرستی مناسبات اجتماعی	۱
۱۳۶۱/۹/۱۲	خود فراموشی و بحران هویت در جامعه جاهلی	۲
۱۳۸۳/۳/۲۲	دوری از انسانیت و معنویت و اخلاق و فضیلت	۳
۱۳۶۳/۸/۱۱	ضعف معرفتی انسان در جامعه جاهلی	۴
۱۳۶۳/۱۱/۱۲	طبقاتی شدن جامعه جاهلی	۵
۱۳۶۷/۹/۲۵	خروج جامعه از سنت الهی و توحیدی	۶

۱۳۶۷/۹/۱۳	مصرفی شدن جامعه	۷
۱۳۶۷/۹/۱۳	پوچ‌گرایی اخلاقی	۸
۱۳۶۵/۲/۱۱	ستمگری و ستم‌پذیری	۹
۱۳۷۷/۲/۲۴	غرور و استبداد فردی و تشکیلاتی جامعه	۱۰
۱۳۷۷/۲/۲۴	تبعیض و بی‌عدالتی	۱۱
۱۳۶۹/۱/۱۰	بی‌تقوایی و غفلت و بی‌توجهی به غرق شدن در منجلاب شهوات	۱۲
۱۳۶۷/۹/۲۵	ترویج فساد اخلاقی و بی بندوباری	۱۳
۱۳۶۷/۱۱/۲۸	فسق و فساد عامل زوال جامعه	۱۴

جدول شماره ۳: ویژگی‌های جامعه و مدینه جاهلی از دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) (مهاجرنیه، ۱۳۹۷: ۱۲۱)

۳. ارکان مدینه فاضله

تشکیل مدینه فاضله مبتنی بر ارکان و ویژگی‌های اساسی بوده و در این خصوص مطالب فراوانی توسط اندیشمندان اسلامی و غربی نگاشته شده که به‌ویژه فارابی در فصل ۵۳ کتاب فصول المدنی و آیت‌الله جوادی آملی در کتب گوناگون خود به اجمال متعرض ارکان پنج‌گانه و ویژگی‌های مدینه فاضله شده‌اند. فارابی و دیگران نیز در باب ارکان پنج‌گانه آن سخن می‌گویند (فارابی، ۱۳۷۴: ۱۸۲) و (ملاصدرا، ۱۳۵۴: ۵۶۴).

ردیف	رکن	وظایف ارکان مدینه فاضله	مصادیق در عصر حاضر
۱	ریاست مدینه فاضله	اهل فضایل و حکمت که به حقایق موجود معرفت دارند	امام معصوم (ع) و ولی فقیه در عصر غیبت
۲	مروجین اندیشه ریاست مدینه	روحانیان و صاحبان خطابت و شعر و کتابت که مروجان اصول رئیس اول هستند	حوزه‌های علمیه و مراکز دانشگاهی و هیئت‌های اندیشه‌ورزی
۳	مقدران	شامل حسابداران و مستوفان و هندسه‌دانان و منجمان می‌شود و اینها قوانین عدالت مدینه را نگاه می‌دارند	وزارت دادگستری، مجلس شورای اسلامی، بانکها و بنگاه‌های اقتصادی
۴	مالیان	تهیه ارزاق طبقات دیگر بر عهده آنهاست و به معاملات و صناعات اشتغال دارند	وزارتخانه‌های رفاه، صنعت، اقتصاد و کشاورزی
۵	مجاهدان	حریم مدینه را از تجاوز مُدن غیرفاضله؛ یعنی تمدن جاهله و ضاله حفظ نمایند.	نیروهای مسلح، دستگاه‌های امنیتی و وزارت کشور

جدول شماره ۴: ارکان و وظایف ارکان مدینه فاضله و ذکر برخی از مصادیق آن

در مجموع ویژگی‌های ارکان مدینه و نظام اسلامی و ساختار فکری و رفتاری آنها در تصمیم‌گیری، اجرا و تکامل نظام، شاخصه‌های فردی (جامعه یا مسئولان) در مدینه فاضله یا الگوی نظام اسلامی عبارت‌اند از: ۱. تخصص و تعهد، ۲. اتقان و پایداری در مسئولیت، ۳. اخلاص در کار، ۴. تناسب فرد با مسئولیت، ۵. خلاقیت، ۶. نظم و محاسبه‌گری، ۷. اصلاح و تحول به‌منظور پیشرفت، ۸. هدفمند بودن» (عبدیائی، بی‌تا: ۳۲).

۴. اوصاف و ویژگی‌های مدینه فاضله

مهم‌ترین اهدافی که حکومت اسلامی دارد دو چیز است: اول انسانها را به سوی خلیفه‌اللهی شدن راهنمایی و مقدمات نیل به آن را فراهم کند، دوم کشور اسلامی را مدینه فاضله نماید و مبادی تمدن راستین و نوین اسلامی را مهیا کند. اصول اسلامی حاکم بر روابط داخلی و خارجی را تبیین کند. منابع دینی اعم از آیات قرآن و متون احادیث و نیز سیره معصومان و پیشوایان الهی، گرچه حاوی معارف فراوان و نکات آموزنده زیادی است، لیکن عصا‌ه همه آنها همانا دو رکن یاد شده است (جوادی آملی، ۱۳۸۹: ۳۳۱).

۵. تبیین اوصاف و شرایط اهم مدینه فاضله

با توجه به مطالعات صورت گرفته، می‌توان بیان داشت که مدینه فاضله دارای اوصاف و شرایطی است که بخشی از آن به جنبه‌های زیست‌محیطی برمی‌گردد و بخش دیگر آن به ساکنان آن؛ گرچه تمام اوصاف در سایه رشد علمی و ترقی عملی ساکنان هر مرز و بوم فراهم می‌گردد. البته اوصاف و شرایط مدینه فاضله فراوان است و در اینجا به ابعاد چهارگانه اوصاف راهبردی آن در آثار آیت‌الله جوادی آملی به‌طور اجمال اشاره می‌شود: (همان، ۱۳۹۱: ۱۱۸-۹۹)

منابع	توضیحات	اوصاف راهبردی مدینه فاضله
پسوره مبارکه جمعه آیه شریفه ۲	دشواری مشکل جامعه در جاهلیت جدید یا کهن، همانا ندانستن اصول تمدن ناب یا عمل نکردن به آن بر فرض دانستن است؛ یعنی جهالت و ضلالت، دو عامل قطعی انحطاط جامعه جاهلی است و مهم‌ترین هدف حکومت اسلامی در بخش فرهنگی به معنای جامع، جهالت‌زدایی و ضلالت‌روبی است؛ تا با برطرف شدن جهل و نادانی، علم، کتاب و حکمت جایگزین گردد و با برطرف شدن ضلالت و گمراهی اخلاقی و انحراف عملی، تزکیه و تهذیب روح جانشین شود.	رشد فرهنگی

سوره مبارکه نور آیه شریفه ۳۳ و سوره مبارکه حدید، آیه شریفه ۷	مالک بودن انسان نسبت به دیگران و امین بودن او نسبت به خداوند	رهبران تمدن نوین اسلامی تبیین خطوط کلی مال در نظام اسلامی را به‌عهده دارند و مردم را به کاشت، داشت و برداشت در همه شئون اقتصادی دعوت می‌نمایند و حلال بودن آن را در همه مراحل تحصیل مال، نگهداری مال، توزیع مال و صرف و هزینه آن، رکن لازم یک اقتصاد سالم می‌دانند،	رشد اقتصادی
سوره مبارکه نساء آیه شریفه ۵	جلوگیری از تقسیم شدن جامعه به فقیر و غنی و لزوم حفظ اموال		
سوره مبارکه توبه، آیه شریفه ۳۴ و سوره مبارکه حشر آیه شریفه ۷	گردش اموال در دست همه اعضای جامعه		
سوره مبارکه نساء آیه شریفه ۲۹	ضرورت رهایی از افراط و تفریط مدینه جاهله (نظام سرمایه‌داری و مارکسیسم)		
سوره مبارکه سبأ آیات شریفه ۱۲ و ۱۳ و سوره مبارکه نمل، آیه شریفه ۴۴	شکوفایی صنعت و هنر در حکومت حضرت سلیمان		رشد صنعتی و هنری
سوره مبارکه سبأ آیات شریفه ۱۰ و ۱۱ و سوره مبارکه انبیاء آیه شریفه ۸۰	مأموریت حضرت داوود (علیه‌السلام) در رشد بعد صنعتی و فناوری		
سوره مبارکه هود آیه شریفه ۳۷ و سوره مبارکه مؤمنون، آیه شریفه ۲۷	کشتی‌سازی حضرت نوح (علیه‌السلام) با تعلیم الهی		
سوره مبارکه هود، آیه شریفه ۹۶	توفیق ذوالقرنین در بهره‌وری از امکانات و ساختن سد نفوذناپذیر		

سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۲۷۹	نفی هرگونه سلطه‌گری یا سلطه‌پذیری	رشد حقوقی (داخلی و بین‌المللی)
سوره مبارکه آل عمران، آیه شریفه ۷۵-سوره مبارکه مؤمنون، آیه شریفه ۸؛ سوره مبارکه نساء، آیه شریفه ۵۸	رعایت امانت و پرهیز از خیانت در اموال و حقوق	
سوره مبارکه بقره، آیه شریفه ۱۷۷؛ سوره مبارکه اسراء، آیه شریفه ۳۴؛ سوره مبارکه انفال، آیه شریفه ۵۶؛ سوره مبارکه توبه، آیه شریفه ۱۲.	رعایت عهد و موثیق بین‌الملل	

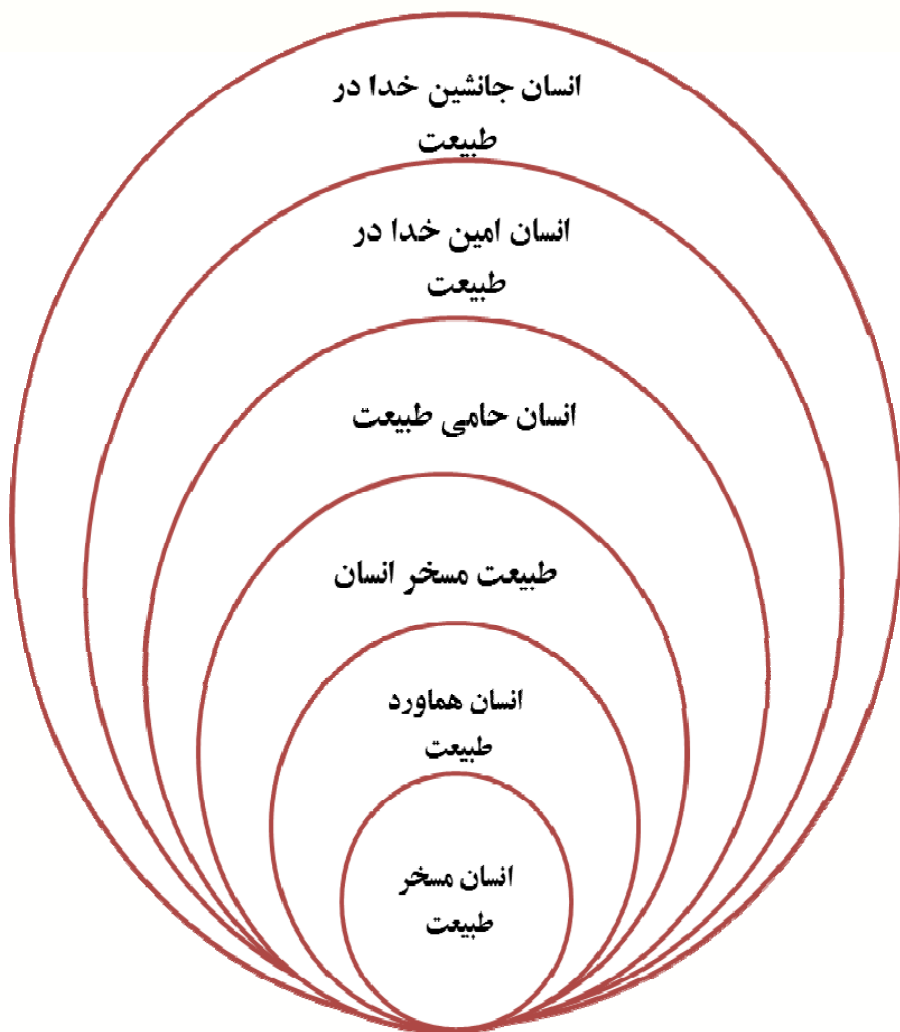
جدول شماره ۵: مختصات اوصاف راهبردی مدینه فاضله

۶. فرایند کنش انسانی در مدینه فاضله و تمدن نوین اسلامی

همان‌گونه که بیان شد، مدینه فاضله دارای اوصاف و شرایطی است که بخشی از آن به محیط‌زیست برمی‌گردد و بخش دیگر آن به ساکنان آن، گرچه تمام اوصاف در سایه رشد علمی و ترقی عملی ساکنان هر مرز و بوم فراهم می‌گردد. می‌توان گفت که در فرآیند کنش انسانی در مدینه فاضله، اصالت از خلافت‌اللهی انسان بوده، خلافت انسان برای خدا به معنای حقیقی و تکوینی از مفاهیم پایه و چهارچوب اصلی برای توضیح و نشان دادن همه نسبت‌های چهارگانه انسان (با خدا، جامعه، جهان و خویش) براساس مبانی جهان‌بینی اسلامی است.

انسان از ظرفیت وجودی جانشینی خداوند برای انجام رسالت خداوندی در روی زمین برخوردار است. حقیقت و حق جانشینی برای همه انسان‌ها از نقطه آغاز خلقت و پیدایش وجود دارد؛ اگرچه انسان‌ها با تغییر وجودی در ذات خویش به کمک علم و عمل خود، حقیقت خلافت را با تفاوت و تنوع بی‌شماری به فعلیت می‌رسانند. بدین جهت که خداوند در برخورداری از همه‌چیز بی‌نهایت است، انسان نیز به سمت بی‌نهایت در حال سیورورت و تغییر وجودی است.

از آنجایی که انسان در نقطه آغاز این سیورورت وجودی، بسیار به طبیعت نزدیک و شبه است و اولین ارتباط او با عالم طبیعت و جهان شکل می‌گیرد، اما با تغییر تدریجی از آن، فاصله وجودی می‌گیرد و ارتباط با هستی‌های مؤثر بر هستی خود را که جامعه، خدا و خویش است، برقرار می‌کند که نسبت‌ها به صورت فازی و ذو مراتب است. رابطه و نسبت انسان با خدا، نسبتی ذو مراتب، مشکک و فازی است (رفیعی آتانی، ۱۳۹۶: ۱۹۰-۷۷) و رابطه و نسبت انسان با خودش بر پایه نظریه فطرت است که شهید مطهری بر این باور است که بدون اعتقاد به فطرت، اساساً انسانیت انسان معنا ندارد؛ چراکه مراد از فطرت و فطریات، تمام داشته‌های ذاتی انسان است که او را از دیگر موجودات متمایز می‌کند (مطهری، ۱۳۸۰، ج ۳: ۵۴۰-۵۳۹). نسبت انسان با جهان (عالم طبیعت) و جامعه را که در تشکیل مدینه فاضله نقش راهبردی داشته می‌توان به صورت فازی - از پایین به بالا - با مطالعه در آثار علامه طباطبایی (کتاب انسان از آغاز تا انجام و اصول فلسفه و روش رئالیسم، شهید مطهری) (کتاب جامعه و تاریخ، فلسفه تاریخ و فطرت)، علامه جعفری (کتاب ترجمه و تفسیر نهج البلاغه ج ۱)، آیت‌الله مصباح یزدی (کتاب جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن) و جوادی آملی (تفسیر انسان به انسان، جامعه در قرآن) در قالب نمودار صفحه بعد نشان داد:

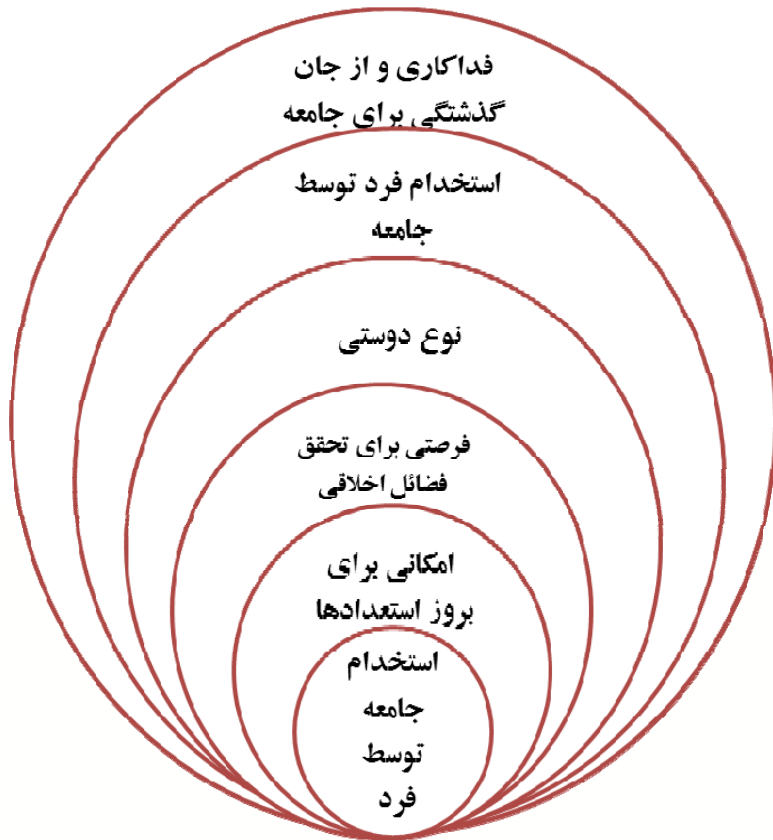

نمودار ۱ شماره: رابطه فازی انسان با جهان و عالم طبیعت (از پایین به بالا)

بر اساس مبانی هستی‌شناختی در فلسفه اسلامی، انسان در آغاز حیات خود به‌گونه طبیعت مادی و محسوس است که با روش و ابزار شناخت طبیعت قابل شناخت است، اما با تغییر تدریجی وجودی به یک وجود «مجرد» در بستر جهان (از طبیعت مادی تا مجردات را شامل می‌شود) تبدیل شده (مطهری، ۱۳۸۰، ج ۲: ۲۵) و با پشت سر گذاشتن وجود مادی، مثالی و عقلی به وجود الهی (نفختُ فیه مِن رُوحی) نائل می‌شود: «وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ» (سوره مبارکه نجم/آیه شریفه ۴۲). بر

اساس آیات الهی و مبانی انسان‌شناسی نبوی و ... ، آسمان و زمین و آنچه بین آن دو است، در تسلط و تسخیر انسان قرار دارد (سوره مبارکه لقمان / آیه شریفه ۳۱).

نمودار شماره ۲: نسبت فازی و ذو مراتب انسان با جامعه (از پایین به بالا)

نسبت انسان با جامعه (جنبه زیست‌محیطی مدینه فاضله) براساس اصالت و وجود توأمان فرد و جامعه و عدم امکان زندگی انفرادی انسان و ادامه زندگی بر اساس تعاون و زندگی اجتماعی با هموعان خویش، به شرح ذیل است:

۱. ویژگی استخدام‌گری ذاتی انسان؛

۲. صورت متعالی منفعت‌طلبی فرد در استخدام جامعه به‌عنوان ظرف تحقق و بروز استعدادها و کمالات وی؛
۳. استفاده از این ظرف جامعه برای تحقق فضایل اخلاقی با توجه به گرایش ذاتی وی به فضایل اخلاقی؛
۴. با صعود به یک سطح بالاتر انسان (فرد) بر اساس نیاز به تأییدیه‌های اجتماعی به استخدام جامعه درمی‌آید؛
۵. نوع نگرش فرد به جامعه در چهارچوب «عشق» به‌همین‌گونه بر اساس گرایش فطری خود، در مرتبه متعالی‌تری قرار گرفته و به سبب محبت به محبوب کامل خود (خدای متعال)، عشق (نوع دوستی) به جلوه‌های او روی می‌آورد؛
۶. بالاترین سطح نگاه فرد به جامعه در جایی رخ می‌نماید که «فرد» خود را فدای «جامعه» می‌کند تا به کمال شایسته «فردی» خود، همانند حضرت اباعبدالله (ع) برسد.

۷. نقش دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی در تحقق و رشد ابعاد چهارگانه مدینه

فاضله و حیات طیبه

با توجه به توسعه‌های فراگیر اجتماعی و سیاسی، فعالیت‌های سیاسی و امنیتی دارای فراگیری، سرعت، دقت و پیچیدگی شده و این تحولات تأثیر مستقیمی بر جهت‌گیری‌های حرفه‌ای سازمان‌های اطلاعاتی در هدف‌گذاری، جمع‌آوری، پردازش و توزیع اطلاعات داشته و سرویس‌های اطلاعاتی تبدیل به اجزای اصلی و حیاتی حکومت‌ها و تمدن‌های معاصر شده‌اند (شاکمن، ۱۳۸۴: ۳۵۶) و سازمان‌های اطلاعاتی محصول محور، مأموریت اصلی خود را فقط به‌صورت پدافندی، دفاعی و مقابله با تهدیدات امنیتی علیه زیرساخت‌ها و منافع حیاتی جامعه خود اعم از داخلی، منطقه‌ای و جهانی در ابعاد ملی و فراملی تعریف نموده‌اند. همچنین با توجه به مدل امنیتی در مکتب کپنهاگ که امنیت اجتماعی بشری را به پنج بُعد نظامی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی تقسیم نموده، رویکرد امنیتی تهاجمی و آفندی را در تمام ابعاد حیات اجتماعی بشر اتخاذ نموده‌اند

که این رهیافت نظری عمده در اواسط دهه نود در متن استراتژی امنیت ملی آمریکا در خصوص نقش سازمان‌های امنیتی تصریح شده است (نظامی‌پور و مزینانی، ۱۳۹۱: ۲۲۰ - ۲۱۶).

در عصر معاصر کارگزاران مدینه فاسقه و جاهله برای خود احساس رسالتی آخرازمانی به‌منظور گسترش خیر و نیکی غربی؛ یعنی آمریکایی قائل بوده و خود را رئیس دهکده واحد جهانی و افرادی برگزیده می‌دانند که رسالت تغییر جهان از بدی به نیکی را بر عهده دارند. بازتاب این اندیشه در فضای سیاست جامعه جاهلی؛ مخصوصاً آمریکا به شکل ایدئولوژی یگانه بودن و برگزیده بودن ملت آمریکا، باور به استثنایی بودن آمریکاییان و ارزش‌های آمریکایی و باور به مسئولیت ماورایی برای توسعه ارزش‌های استثنایی آمریکایی توسط ملت منتخب آمریکا در سراسر دنیا انعکاس یافته است. این موضوع امروزه به‌نحوه قابل‌ملاحظه‌ای باعث اتخاذ سیاست‌های تهاجمی و توسل به قدرت هوشمند؛ یعنی ترکیبی از قدرت سخت، نیمه‌سخت و نرم شده است که با هدف تحکیم و ترویج تدابیر سیاسی و امنیتی منطبق با ارزش‌های تمدن سکولار غرب و مدینه جاهله اعمال می‌شود. درواقع، آنچه امروز از آن به نام سیاست توزیع و تبادل اطلاعات عمومی و دیپلماسی عمومی و مجازی یاد می‌شود، نمایشی مؤدبانه و درعین‌حال ایجابی از اهداف پنهان سازمان‌های اطلاعاتی مدینه ضاله است که از آن به نام جنگ اطلاعاتی یاد می‌شود. این نمایش از حالت تدافعی و واکنشی خارج و به حالت پیشگیرانه و تهاجمی و از حالت محصول محوری به‌عنوان سازمان‌های امنیتی تأثیرمحور در تمام ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی و... زندگی اجتماعی بشر متمایل شده است.

از سوی دیگر با پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل نظام اسلامی برای ایجاد یک دوران جدید و رسیدن به اهداف غایی و میانی آن بر اساس مراحل پنج‌گانه تمدن‌سازی نوین اسلامی و مدینه فاضله براساس بیانیه پیش‌رونده و پیش‌برنده گام دوم و نظریه نظام انقلابی که ماهیتاً در تعارض با انگاره‌ها، منافع و سیاست‌های تمدن جاهله غرب؛ به‌ویژه کدخدای این جامعه و کدخدای دهکده جاهلی؛ یعنی آمریکا بوده که آنها برای دستیابی به اهداف خود (تشکیل مدینه جاهله و مبارزه با مدینه فاضله) با تغییر قلمروی امنیت - بر اساس مکتب امنیتی کپنهاگ - از تمرکز بر مطالعات سنتی امنیت بر محور امنیت نظامی صرف به حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و

زیست‌محیطی و تغییر رویکرد سیستم‌های اطلاعاتی و ضداطلاعاتی خود از رهیافت تدافعی به تهاجمی، به کمک ۱۶ سازمان اطلاعاتی - امنیتی و بهره‌گیری از مدرن‌ترین تجهیزات، به کارگیری شیوه‌های نوین و صرف دلارهای نفتی سعودی و اماراتی با نفوذ در سیستم و ارکان حیاتی تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر مدینه فاضله، اقدام به جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات موردنیاز خود نموده‌اند (نظامی‌پور و شعبانی، ۱۳۹۷: ۱۲). برای رسیدن به این اهداف از طریق ایجاد موانع درونی و بیرونی در تحقق مدینه فاضله (به شیوه جنگ اطلاعاتی ادراکی و شناختی) و ایجاد اخلال و اختلال در ساخت و ابعاد ویژگی‌های مهم چهارگانه مدینه فاضله به جنگ اطلاعاتی - امنیتی از طریق عملیات نفوذ فردی و جریانی در ارکان تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر دولت اسلامی حلقه واسطه تشکیل مدینه فاضله و تمدن نوین اسلامی روی آورده که به برخی از مصادیق این اقدامات با رویکرد تهدیدات امنیتی در سال‌های اخیر به شرح ذیل اشاره می‌شود:

۱. بعد اقتصادی (اخلال در بازار تولید و عرضه، قاچاق کالا و ارز و دام، اختکار کالاهای موردنیاز مردم و وضع قوانین بین‌المللی در قالب تحریم‌های اقتصادی توسط خزانه‌داری آمریکا با جمع‌آوری اطلاعات از وضعیت اقتصادی کشور ایران اسلامی و...).
۲. بعد فرهنگی (القای یأس در جامعه، اجرای سند ۲۰۳۰، تولیدات فرهنگی؛ مانند تولید فیلم در جشنواره‌های داخلی و بین‌المللی، گالری‌های زیرزمینی، تکثیر محصولات مبتذل فکری و اخلاقی، ایجاد مدارس و پرورش اساتید سکولار و نفوذ در آموزش عالی کشور، انتشار روزنامه‌های هم‌سو با سیاست‌های غرب و...).
۳. بعد صنعتی و فناوری (مانند ترور دانشمندان و آلوده نمودن مراکز حساس هسته‌ای و صنعتی به ویروس‌های مخرب، اخلال در حوزه‌های آبی و محیط‌زیست، اخلال در صنعت خودروسازی و تولیدات قطعات یدکی، وابستگی کشور در صنایع مادر، تعطیلی مراکز صنعتی و تولیدی با سوءمدیریت و واگذاری‌های رانتی، بی‌کاری قشر مولد جامعه و...).
۴. بعد حقوقی (وضع قوانین بین‌المللی علیه اقتصاد کشور، عدم مبارزه با محتکرین و رانت‌خواران و...).

نمودار شماره ۳: اقدامات امنیتی در جهت رشد ابعاد اوصاف چهارگانه مدینه فاضله

نتیجه‌گیری

از نظرگاه نگارنده می‌توان تعریف مدینه فاضله را که بیانگر تفاوت ماهوی و حقیقی با مدینه جاهله است این‌گونه بیان کرد: «مدینه فاضله جامعه آرمانی است که در آن هستی‌های مؤثر بر

هستی هر انسانی؛ یعنی ارتباط‌های چهارگانه «ارتباط انسان با خدای متعال، خود، جهان (جمادات، نباتات و حیوانات) و جامعه»، در مدّت زندگی این جهانی بر اساس مبانی بنیادی و وحیانی اسلام شیعی تنظیم و مدیریت شده باشد. ساکنان این آرمان‌شهر در پرتو حسن فاعلی (ایمان) و حسن فعلی (عمل صالح) - نه طالح فعلی و فاعلی که مبانی بنیادی دستگاه امنیتی تمدن سکولار غرب است - به رشد علمی و ترقی عملی در ابعاد و اوصاف مدینه فاضله؛ بالأخص ابعاد فرهنگی، اقتصادی، صنعتی، فناوری، حقوقی و... دست یافته و از موت جاهلی نجات می‌یابند. هم‌چنین در این جامعه آرمانی مجاری ادراکی، عقل نظری و عقل عملی؛ یعنی حوزه‌های اندیشه و انگیزش تحت مدیریت قوای نفسانی و شیطانی؛ یعنی غضب و واهمه نبوده، بلکه در هر عصری و مکانی تحت اراده نبی اکرم (ص) و ائمه معصومین که منبعث از اراده الهی است، خواهند بود».

با توجه به بیان مفهوم و ویژگی‌های زیستی مدینه فاضله؛ به‌ویژه از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و اوصاف مدینه و جامعه جاهلی، در عصر حاضر این دو جبهه ماهیتاً در تعارض با انگاره‌ها، منافع و سیاست‌های ایدئولوژی هم بوده و هر کدام درصد این هستند که تمام ساکنان عالم طبیعت و جامعه را تحت ولایت خود درآورده و اراده خود را بر آنها حاکم نمایند. امروزه جبهه طاغوت و شیطان به رهبری آمریکا، اراده خود را برای تشکیل و حاکم ساختن جامعه جاهلی با تغییر رویکرد سنتی خود از حوزه صرف امنیت نظامی، به تمام ابعاد امنیت‌ساز حیات اجتماعی کشانده است. آنها برای به تسخیر درآوردن جامعه و ساکنان مدینه فاضله، می‌خواهند با جنگ اطلاعاتی - امنیتی با ابزارهای پنهان و دانش ارتباطی به جمع‌آوری اطلاعات از منابع آشکار و پنهان با پوشش‌های رسانه‌ای، علمی، فنی، مذهبی، دیپلماتیک، سازمان‌های بین‌المللی، قوانین بین‌المللی و اقدامات پنهان مانند شورش‌های خیابانی، ترور، کودتا، تجزیه سرزمینی، جنبش‌های اجتماعی، نفوذ فردی و جریانی به اهداف خود دست یابند. نتایج این پژوهش حاکی از این است که سیستم اطلاعاتی اسلام انقلابی می‌تواند با حفظ جوش انقلابی خود به ایجاد نظم انقلابی براساس بیانیه گام دوم انقلاب روی آورده و با استحاله شاخص‌های جامعه جاهلی در درون تمدن جامعه فاضله، مسیر پایدارسازی امنیت جامعه مدینه‌النبی را هموار سازد.

منابع و ماخذ:

منابع فارسی

۱. قرآن کریم.
۲. امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، سید علی، (۱۳۹۷)، *بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی*.
۳. آریانپور، عباس، (۱۳۶۹)، *فرهنگ کامل انگلیسی به فارسی*، تهران: امیرکبیر.
۴. افلاطون، (۱۳۶۰)، *جمهور*، ترجمه: فؤاد روحانی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
۵. اکبری، حسن علی، (۱۳۸۱)، *حیات طیبه*، تهران: کوثر.
۶. جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۸۹)، *بنیان مرصوص امام خمینی*، قم: مرکز نشر اسرا.
۷. جوادی آملی، عبدالله، (بی‌تا)، *اسلام و محیط‌زیست*، قم: مرکز نشر اسرا، نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال اسرا.
۸. جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۷۸)، *امام مهدی موجود موعود*، قم: مرکز نشر اسرا.
۹. جوادی آملی، عبدالله، (۱۳۹۷)، *تفسیر تسنیم*، ج ۴۷، قم: مرکز نشر اسرا.
۱۰. جوادی آملی، عبدالله، (بی‌تا)، *ولایت فقیه*، (نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال اسرا)، قم: مرکز نشر اسرا.
۱۱. رادمش، عزت‌الله، (۱۳۶۱)، *قرآن، جامعه‌شناسی و اتوبیوا*، تهران: نشر امیرکبیر.
۱۲. رفیعی آتانی، عطاءالله، (۱۳۹۶)، *واقعیت و روش تبیین کنش انسانی در چهارچوب فلسفه اسلامی*، تهران: آفتاب توسعه.
۱۳. شاکمن، هارولد، (۱۳۸۴)، *سازمان‌های اطلاعاتی در قرن بیست‌ویکم*، چاپ اول، ترجمه معاونت پژوهش دانشکده امام باقر (ع)، تهران: انتشارات دانشکده امام باقر (ع).
۱۴. شیروودی، مرتضی، (بی‌تا)، *اندیشه سیاسی مسلمانان*، قم: پژوهشکده تحقیقات اسلامی.
۱۵. طباطبائی، محمدحسین، (بی‌تا)، *تفسیرالمیزان، جلد ۱۵*، ترجمه محمدباقر موسوی، قم: دفتر انتشارات اسلامی.

۱۶. عبدیائی، نرجس، (بی تا)، *ابعاد رشد سیاسی، اجتماعی در مدینه فاضله مهدوی از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی*، راه تربیت.
۱۷. فارابی، ابونصر، (۱۳۵۸)، *سیاست مدینه*، ترجمه سید جعفر سجادی، تهران.
۱۸. مصباح یزدی، محمدتقی، (۱۳۷۸)، *جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن*، تهران: نشر بین-الملل سازمان تبلیغات اسلامی.
۱۹. مکارم، ناصر، (بی تا)، *تفسیر نمونه، جلد ۱۱*، نرم‌افزار جامع التفاسیر.
۲۰. مکارم، محمدحسن، (۱۳۷۷)، *مدینه فاضله در متون اسلامی*، قم: دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم.
۲۱. مور، توماس، (۱۳۶۱)، *آرمان‌شهر (یوتوپیا)*، ترجمه: داریوش آشوری و نادر افشار نادری، تهران: خوارزمی.
۲۱. مهاجرنیا، محسن، (۱۳۹۷)، *فلسفه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)*، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
۲۲. مهاجرنیا، محسن، (۱۳۸۰)، *دولت در اندیشه سیاسی فارابی*، تهران: مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر.
۲۳. میرباقری، محمد مهدی، (۱۳۹۸)، *عصر جدید (خوانشی از مفاهیم و راهبردهای بیانیه گام دوم، قم: تمدن نوین اسلامی*.
۲۴. میرمحمدی، مهدی و عبدالمحمود محمدی لر، (۱۳۸۸)، *سیاست و اطلاعات (مطالعه موردی ایالات متحده آمریکا)*، تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر.
۲۵. نادری، مهدی، (۱۳۹۵)، *مدل نظری حیات طیبه به مثابه آرمان انقلاب اسلامی در اندیشه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)*، فصلنامه: پژوهشنامه انقلاب اسلامی، پائیز، ش ۲۰.
۲۶. نظامی پور، قدیر و احمد مزینانی، (۱۳۹۱)، *پارادایم‌شناسی فعالیت‌های پنهان سازمان‌های اطلاعاتی در فضای سایبری*، دانشگاه امام حسین (ع)، دانشکده امام هادی (ع)، فصلنامه پژوهش‌های حفاظتی - امنیتی، سال اول، شماره ۳، فصل پاییز.

۲۷. نظامی پور، قدیر و علی شعبانی، (۱۳۹۷)، *رویکردها و تهدیدات اطلاعاتی آمریکا در قبال جمهوری اسلامی ایران*، تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).

